

แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

Democratic Political Culture of High School Students in the Area of
Surat Thani Municipality

ณัฐดนัย พยัคฆ์พันธ์

Natdanai Payakpun

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Faculty of Humanities and Social Sciences, Suratthani Rajabhat University

Email: natdanai.now@gmail.com

Received February 26, 2022; Revised April 23, 2022; Accepted May 15, 2022

Abstract

This research aimed to study the democratic political culture of high school students in Surat Thani Municipality. and compare the political-cultural relations classified according to the students' personal characteristics. This leads to a method for enhancing the democratic political culture of high school students in Surat Thani Municipality. The researcher used a quantitative method. surveyed by using closed-ended questionnaires It is primarily a research tool. together with qualitative research Using the method of calculating the sample size according to the Taro Yamane formula, a sample of 400 people was obtained. The results showed that the democratic political culture of high school students as a whole and each aspect had the highest opinions. And the test results of the relationship between personal factors and various factors found that there was no relationship with the democratic political culture of high school students in Surat Thani municipality, statistically significant. Approaches to promoting democratic political culture among students in the area the researcher suggested that educational institutions or departments related to education should include curriculum content. about democratic governance in learning courses for all ages to ensure continuous learning Encourage students to have space for social expression Politics for a creative exchange of ideas and promote learning beyond classroom learning so that students can learn and express themselves appropriately

Keywords: Reinforcement, Political Culture, Democratic System

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และทำการเปรียบเทียบความสัมพันธ์วัฒนธรรมทางการเมืองจำแนกตามคุณลักษณะส่วนตัวของนักเรียน อันนำไปสู่แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยสำรวจด้วยการใช้แบบสอบถามปิดเป็นเครื่องมือในการวิจัยเป็นหลัก ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมและแต่ละด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยต่าง ๆ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ สำหรับแนวทางการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนในพื้นที่ คือ สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ควรบรรจุเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ในหลักสูตรการเรียนรู้อุทิศช่วงวัยเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนมีพื้นที่ในการแสดงออกทางสังคม การเมือง เพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และส่งเสริมการเรียนรู้จากการเรียนในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้และแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การเสริมสร้าง; วัฒนธรรมทางการเมือง; ระบอบประชาธิปไตย

บทนำ

นับแต่การปฏิวัติการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยคณะราษฎร เมื่อปี พ.ศ.2475 (Jiasaku, 2021) ประชาชนเรียนรู้การเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทางการเมือง การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นตามเจตจำนงของตนเอง โอกาสทางการเมืองนี้ได้นำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ประชาชนแสดงพลังยื่นหยัดต่อสู้เพื่อพิทักษ์และเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้ ตลอดระยะเวลากว่า 90 ปีของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในสังคมไทยนั้น ปรากฏประวัติศาสตร์ของการเรียกร้องเสรีภาพ ความเสมอภาคและความยุติธรรมเพื่อสร้างระบบการเมืองที่มีความมั่นคงและโปร่งใสของประชาชนมาโดยตลอด เหตุการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อความคิดและพฤติกรรมทางการเมืองของผู้คนในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน เกิดการถกเถียงและถกเถียงแนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าและวิถีการปฏิบัติของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง กระทั่งคำนิยมเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง การพิทักษ์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคเป็นประเด็นที่ได้รับการยอมรับและแทรกซึมเข้าไปอยู่ในทุกภาคส่วนของสังคม ไม่เว้นแม้แต่กลุ่มเยาวชนที่กำลังอยู่ในช่วงเวลาแห่งการแสวงหาเสรีภาพและสิทธิที่ตนพึงมีตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นธรรมชาติของสังคมที่เยาวชนย่อมได้รับการกล่อมเกล้าทางสังคมและบ่มเพาะแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองจากสถาบันทางสังคมประเภทต่าง ๆ เช่น ครอบครัว สถานศึกษา สถาบันศาสนา เป็นต้น

วัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละสังคมย่อมมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป ทั้งพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลและกลุ่มคน ทศนคติ ความเชื่อพื้นฐาน ค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม และความรู้สึกนึกคิดของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองและมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบของระบบการเมืองของแต่ละสังคมอย่างชัดเจน (Promgird, 2013) และเมื่อผนวกกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งผลให้การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการสร้างเครือข่ายเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ยิ่งส่งผลให้เยาวชนทั้งหลายที่กำลังเบ่งบานตามวิถีประชาธิปไตยได้โอกาสเรียนรู้ถึงสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนในสถานการณต่าง ๆ และส่งผลโดยตรงต่อการเติบโตของวัฒนธรรมทางการเมืองในหมู่เยาวชน

ภายใต้สถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันที่ยังคงมีความขัดแย้งทางความคิดอย่างรุนแรง ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มเยาวชนในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีการจัดกิจกรรมทางการเมืองทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อแสดงถึงสิทธิและเสรีภาพของตนตามระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น เช่น การแสดงสัญลักษณ์ทางการเมืองในสถานศึกษา การนัดรวมตัวกัน ณ ลานสาธารณะในพื้นที่เพื่อแสดงออกถึงการคัดค้านแนวทางการบริหารประเทศของรัฐบาล (Teesuwan, 2020) ซึ่งการตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนไม่เพียงแต่เป็นวิธีการในการพัฒนาทางการเมืองเท่านั้น แต่เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาทางการเมืองให้ เป็นไปในทิศทางที่ เหมาะสมและสอดคล้องกับประชาธิปไตยสมัยใหม่ด้วย (Sengphairogh, 2012) ดังจะเห็นได้จากเกิดกลุ่มเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่หลากหลายเพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมืองและประเด็นสาธารณะ จากปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ศึกษาความสัมพันธ์วัฒนธรรมทางการเมืองจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน อันจะนำไปสู่แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์วัฒนธรรมทางการเมืองจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี และเปรียบเทียบความสัมพันธ์วัฒนธรรมทางการเมืองจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียน อันจะนำไปสู่เสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตด้านประชากร

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีทั้งหมด 24,518 คน (The Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon, 2020) จากการคำนวณตามสูตร Taro Yamane (as cited in Akakul, 2007) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่ เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2563 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ.2565

ทบทวนวรรณกรรม

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนต่อการตัดสินใจทางการเมืองการปกครอง ซึ่งรูปแบบและระดับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในรัฐเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการหนุนเสริมให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเกิดความมั่นคง จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยพบแนวคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้

วัฒนธรรมทางการเมือง

Lucian Pye (as cited in Nokyai, 2015) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า หมายถึง กลุ่มหรือแผนของทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึกหรือจิตใจซึ่งจะมีผลทำให้กระบวนการทางการเมืองมีระเบียบและมีความหมาย หรือเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อกระบวนการหรือระบบการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นผลจากแบบการถ่ายทอดของประวัติศาสตร์ของประเทศ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลเป็นตัวกำหนดระบบการเมือง ระบบการเมืองจะมีเสถียรภาพมั่นคงอยู่ได้ ถ้าวัฒนธรรมทางการเมืองของคนในระบบการเมืองมีแนวโน้มที่จะเป็นอย่างเดียวกัน โดยวัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระบบการเมืองอย่างแยกไม่ออก การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองจึงเป็นการศึกษาระบบการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ Mill Yinger (as cited in Suttiakan, 1988) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองว่า หมายถึง ทัศนคติและการอบรมที่บุคคลแต่ละคนจะได้รับจากระบบการเมืองนั้น ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกและค่านิยมต่อระบบการเมืองและประเมินค่าต่อเหตุการณ์ทางการเมือง ขณะที่ Parson (as cited in Raksasat, 2005) ได้อธิบายวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นการอบรมกล่อมเกล่าที่มีต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองการอบรมกล่อมเกล่า ถือได้ว่าเป็นช่องทางที่จะนำไปสู่การแสดงออกทางการเมืองและการอบรม จะถูกกำหนดโดยชนบทรรมนิยมประสบการณ์ แรงจูงใจ ระเบียบทางสังคม และสัญลักษณ์ต่าง ๆ

จากการให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมืองของนักวิชาการข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง คือ แบบแผนของทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้บรรทัดฐานการปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานฝ่ายปกครองในชุมชนทางการเมืองนั้น แต่วัฒนธรรมทางการเมืองก็สามารถแปรเปลี่ยนได้ตามกาลเวลา ขึ้นอยู่กับปัจจัยเร่งเร้าจากภายในและภายนอก

วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสำคัญต่อบริบททางสังคม ไม่ว่าในอดีต ปัจจุบัน รวมถึงอนาคตทั้งนี้ สามารถแบ่งความสำคัญออกได้ 3 ประการ (Aimpaiwan, 1997)

1. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) ให้ระบบการเมืองอันเป็นผลทำให้ระบบการเมืองสามารถดำรงอยู่ได้ประชาชนจะให้ความร่วมมือกับรัฐ โดยการเชื่อฟังคำสั่งของประมุขและปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อเป็นการรักษาระเบียบของสังคมการเมือง

2. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญในการริเริ่มทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปในแนวทางวัฒนธรรมการเมืองสมัยใหม่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มประเทศตะวันตก เพื่อแก้ไขปัญหาของชาติ และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาการเมือง หากสังคมการเมืองใด ประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับเป้าหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองของสังคมนั้นก็จะสามารถนำอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมาขึ้นเป็นแนวทางปฏิบัติสอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน เพื่อบรรลุเป้าหมายของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นได้ ส่วน Nakata (2003) ได้สรุป ถึงลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ 8 ประการ ดังนี้ 1) มีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย 2) ยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล 3) เคารพในกติกาของการปกครองระบอบประชาธิปไตย 4) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง 5) มีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 6) มองโลกในแง่ดี 7) วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ และ 8) ไม่มีจิตใจเป็นเผด็จการ

จากแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า แนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว ให้ความสำคัญกับแนวคิดเรื่องสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวคิดทางการเมืองแบบเผด็จการอำนาจนิยมที่มุ่งเน้นการควบคุมความคิดและพฤติกรรมของประชาชนให้อยู่ในกติกาที่ผู้ปกครองกำหนด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังนี้

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยสำรวจโดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended Form) เป็นเครื่องมือในการวิจัยเป็นหลัก ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อยืนยันข้อมูลเชิงคุณภาพ ประชากร คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีทั้งหมด 24,518 คน (The Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon, 2020) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (as cited in Akakul, 2007) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) และวิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ใช้การทดสอบสถิติเชิงอนุมาน t - test (Independent Samples Test) หรือใช้การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F - test) และในกรณีที่พบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD.

4. ทดสอบความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาขนาดความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยทำการพิจารณาความสัมพันธ์ของการถดถอย (Regression coefficient) และค่า p -value ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การศึกษาวเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยทำการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามโดยทำการประสานขอสัมภาษณ์บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นการวิจัย ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ประเภทละ 3 คน รวมทั้งหมด 12 คน ประกอบด้วย 1. นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ 2. ครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มสาระสังคม 3. ตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่ 4. ตัวแทนนักการเมืองในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพยืนยันข้อค้นพบเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 74.8 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16 - 17 ปี จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4-5 คน จำนวน 230 คน คิดร้อยละ 57.5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับพ่อแม่ จำนวน 299 คน คิดร้อยละ 74.8 ส่วนใหญ่ศึกษาที่ โรงเรียนสุราษฎร์ธานีพิทยา จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 อาชีพของผู้ปกครองส่วนใหญ่ คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 รายได้ของครอบครัว ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 2,5001-5,000 บาท จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเคยเลือกตั้ง จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 และที่ไม่เคยเลือกตั้ง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคาดหวังในการศึกษาต่อคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0

2. ระดับการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

แผนภาพที่ 1 : ระดับการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมและแต่ละด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยด้านนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งมากที่สุด คือ การมองโลกในแง่ดีที่มีความไว้วางใจเพื่อนมนุษย์ (\bar{X} = 4.76, S.D. = 0.451) และการยึดมั่นและเชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล (\bar{X} = 4.76, S.D. = 0.457) รองลงมา คือ การไม่มีจิตใจแบบเผด็จการ การเคารพกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย การมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย การมีสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง การวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผลและเป็นไปได้ทางสร้างสรรค์และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและปกครอง ตามลำดับ

3. ภาพรวมผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลต่อการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 2 ภาพรวมผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลต่อการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ปัจจัยภูมิหลังของนักเรียน	sig. (2-tailed)	แปรค่า
1. เพศ	.355	ไม่แตกต่างกัน
3. ประสบการณ์การเลือกตั้ง	.645	ไม่แตกต่างกัน
2. อายุ	.279	ไม่แตกต่างกัน
4. รายได้ต่อเดือนของครอบครัว	.080	ไม่แตกต่างกัน
5. โรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่	.333	ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลต่อการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งในประเด็นด้าน เพศ ประสบการณ์การเลือกตั้ง อายุ รายได้ต่อเดือนของครอบครัวและโรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไปในแนวทางเดียวกัน ผู้วิจัยเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่าเป็นผลมาจากช่วงวัยของกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกัน มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ทางการเมืองรวมถึงการเผชิญกับปรากฏการณ์ทางการเมืองที่ส่งผลต่อชีวิตของตนเองและครอบครัวภายใต้บริบททางสังคมแบบเดียวกัน

ผลการศึกษาเชิงปริมาณข้างต้น มีความสอดคล้องการข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) ที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับตัวแทนประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. พฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เข้าใจความหมายและความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง ส่งผลให้การแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของนักเรียนตั้งอยู่บนแนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น อีกทั้งการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองมักเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองระดับชาติ และการรักษาสีทิวทัศน์ในร่างกายของตนเอง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนยังอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การแสดงออกมีไม่มาก คือ วัฒนธรรมทางสังคมไทยที่ยึดถือระบบอาวุโสเป็นสำคัญ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนในมิติต่าง ๆ ถูกกดทับ นอกจากนี้ตัวแทนนักเรียนระดับมัธยมปลายในพื้นที่ยังไม่ได้รับโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรทางการเมืองในพื้นที่ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาและนักเรียนในพื้นที่ อีกด้วย

3. ความคาดหวังในการแสดงออกวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

นักวิชาการในพื้นที่คาดหวังความตื่นตัวในการพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่จะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต และคาดหวังถึงการตั้งประเด็นถึงความไม่ปกติที่ถูกทำให้เป็นเรื่องปกติในสังคม ที่จะนำไปสู่การพิจารณาในมิติต่าง ๆ ในสังคมอย่างรอบด้าน

อภิปรายผล

ภาพรวมการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ของ Pipitkun,

Thaithong & Phramaha Pruch Atthaporn, (2017) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย ประเด็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายด้านต่าง ๆ รวมทุกด้านยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamkum & Asuwatthanakun, (2018) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา ที่ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง

แม้ว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานีมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมากที่สุด แต่กลับพบว่ายังมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีด้วยการเข้าร่วมชุมนุมเพื่อแสดงความไม่พอใจการบริหารงานของรัฐบาล หรือการร่วมรณรงค์ทางการเมืองโดยใช้สัญลักษณ์ของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนสนับสนุนไม่มากนักปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย Nakata (2000) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมทางสังคมของไทยเป็นแบบอำนาจนิยม การปกครองจะใช้อำนาจบังคับให้ปฏิบัติตามมากกว่าการใช้หลักการและเหตุผลหรือการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งวัฒนธรรมทางสังคมไทยที่เป็นแบบอำนาจนิยมนี้ส่งผลโดยตรงต่อการแสดงออกทางการเมืองของนักเรียนที่ต้องการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี นักเรียนจึงจำเป็นต้องปกป้องตนเองจากการคุกคามจากผู้เห็นต่างทางการเมืองด้วยการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเฉพาะกลุ่มของตนเองและไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในพื้นที่มากนัก สอดคล้องกับข้อมูลจากนักวิชาการท้องถิ่นที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนในประเด็นทางสังคมและการเมืองยังมีน้อยเนื่องจากระบบอาวุโสในวัฒนธรรมไทยยังมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองของเยาวชนอยู่มาก อีกข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ความแตกต่างในคุณลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานีไม่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แสดงให้เห็นว่า นักเรียนเหล่านี้ล้วนตระหนักถึงความสำคัญและมีความเข้าใจหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีตระหนักถึงสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง ตามระบอบการปกครองประชาธิปไตย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบรรจุเนื้อหาหลักสูตร เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในหลักสูตรการเรียนรู้อันเกี่ยวข้อง
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีพื้นที่ในการแสดงออกทางการเมืองกับกลุ่มเพื่อนนักเรียนหรือสมาชิกในสังคมอื่น ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

3. สถานศึกษาควรเปิดพื้นที่สาธารณะและ/หรือปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้กิจกรรมทางการเมืองการปกครองของนักเรียน

4. ส่งเสริมให้ตัวแทนนักเรียน/เยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นร่วมตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน/เยาวชน

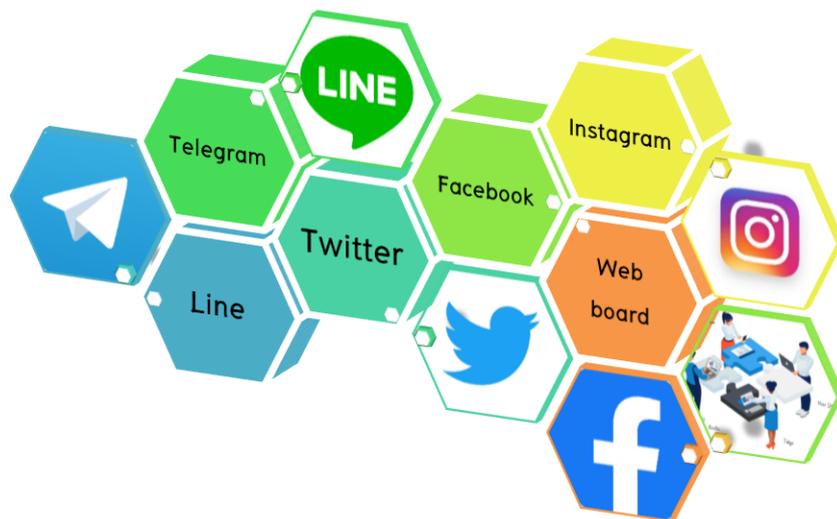
5. สถานศึกษาควรมีครูที่เลี้ยงในการให้คำปรึกษา หรือส่งเสริมการเรียนรู้จากการเรียนในห้องเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้และแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเสนอว่าควรขยายพื้นที่ให้ครอบคลุมสถานศึกษาทั่วทั้งจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการวิจัยถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองของนักเรียนหรือเยาวชนเพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสู่การส่งเสริมการแสดงออกทางการเมืองหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเหมาะสมและดำเนินโครงการวิจัยให้มีความสอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางการเมือง ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ บ่งบอกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับสูง แต่พบว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในสถานศึกษาและพื้นที่สาธารณะในชุมชนมีระดับต่ำกว่าอย่างเห็นได้ชัด อันเป็นผลมาจากการคุกคามทางการเมืองต่อผู้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองทั้งในประเด็นระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่ปรากฏอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนเหล่านี้ต้องคำนึงถึงการรักษาความปลอดภัยของตนเองเป็นสำคัญ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต้องการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยจึงต้องใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง เช่น Facebook Twitter Line Telegram Instagram Web board ซึ่งชุมชนออนไลน์เหล่านี้สามารถปกปิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ได้ในระดับหนึ่ง จึงทำให้เป็นที่นิยมของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถอธิบายเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 ช่องทางการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัลของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในพื้นที่เทศบาลนครสุราษฎร์ธานี

ช่องทางสื่อสารออนไลน์ดังกล่าวมานี้ส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมเพื่อแสดงสัญลักษณ์ทางการเมืองมากยิ่งขึ้น อีกทั้งช่องทางเหล่านี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียกร้องความปลอดภัยให้กับตนเองหรือสมาชิกกลุ่มเมื่อเกิดเหตุการณ์รุนแรงหรือคุกคามจากผู้เห็นต่างทางการเมืองอีกด้วย ดังนั้นหากสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการเผยแพร่เนื้อหาการเรียนรู้ด้านสังคมและการเมืองที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย รับฟังความเห็นของเยาวชนในประเด็นต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางในการยกระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในกลุ่มเยาวชนให้สูงมากยิ่งขึ้น หน่วยงานเหล่านั้นจำเป็นต้องสร้างช่องทางสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความทันสมัย สร้างสรรค์และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ได้

References

- Aimpaiwan, V. (1997). *Finance and Budget* (14th ed.). Sukhothai Thammathirat Open University.
- Akakul, T. (2007). *Research Methods in Behavioral Sciences and Social Sciences*. Vittaya Offset Kanpim.
- Jiasaku, S. (2021). New Conceptual Framework: with the Change of Governance 1932. *Thai Research and Management Journal*, 2(1), 87–94.
- Kamkum, N., & Asuwatthanakun, C. (2018). *Democratic Political Culture of Undergraduate Students Mahidol University Salaya Campus*. Mahidol University.
- Nakata, T. (2000). *Thai Democracy*. SAHY BLOCK & KARNPIM.
- Nakata, T. (2003). *The Great Thinkers of the World: Philosophy and Political Theory*. Public Administration Association, National Institute of Development Administration.
- Nokyai, S. (2015). *Democratic Political Culture of Personnel of the College of Medical Technology and Public Health, Kanchanaphisek* [Master's Thesis, Silpakorn University].
- Pipitkun, K., Thaitong, P., & Phramaha Pruch Atthaporn. (2017). Political Culture of Democracy in Roi-et Province. *Journal of MCU Social Sciences Review*, 6(2–3), 647–657.
- Promgird, P. (2013). *Political Sociology* (2nd ed.). Khon Kaen University.
- Raksasat, A. (2005). *Documentation for Teaching Policy Development*. Faculty of Public Administration National Institute of Development Administration.
- Sengphairogh, W. (2012). *Political Consciousness and the Development of Democratic Political Culture among the Youths in Education Institutes in Bangkok during B.E. 2549–2554* [Doctoral Dissertation, Krirk University].

Suttiakan, P. (1988). *Democratic Political Culture of the People of Patio District, Yasothon Province*
[Master's Thesis, Kasetsart University].

Teesuwan, H. (2020, August 18). *White Bow tie Against Dictatorship*. BBC News.

<https://www.bbc.com/thai/thailand-53821787>

The Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon. (2020). *Fiscal Year Performance Report 2020*. Policy and Planning Group.